

«Росія має відчувати небезпеку в Чорному морі» — генерал Бен Годжес

(Читайте на 2-й стор.)

ОГОЛОШЕННЯ

13 грудня 2020 року
об 11-00
у офісі громадської
організації
«Криворізьке міське
правозахисне
товариство»
(за адресою:
м.Кривий Ріг,
вул. Церковна, 3,
прим. 210) відбу-
дуться звітно-виборні
збори
організації.
У порядку денному:
звіт керівництва,
обрання керівних
органів, різне.

Рада ГО «Криворізьке
міське правозахисне
товариство»

Фестиваль правди

КРАСА НА ГРУНТІ ПОВСЯКДЕННЯ, ЯКА ЗБАГАЧУЄ ЛЮДЕЙ ДУХОВНО

повсякденну дійсність. Тепер у всіх кінцях світу добре знають про Docudays UA, про кінофестиваль «Дні документального кіно в Україні про права людини». І з кожним роком стає все зрозуміліше, що лише за допомогою краси можна посягти в душах і людяність, і бажання творити у гармонії з природою. Інша справа, що паразитуюча на природних багатствах планети більшість цього ще не усвідомлює, штовхаючи людство у прірву бездуховності, у прірву духовного занепаду. Але це ще більше підносить важливість справи, у яку ми, просвітяни і правозахисники з Кривого Рогу, включилися майже півтора десятиліття тому.

ТАК У НАС ТОДІ ЦЕ ПОЧИНАЛОСЯ...

Більше чотирнадцяти років тому, навесні 2007-го, в числі 7-му газети «Промінь Просвіти» за квітень вийшла ціла сторінка під назвою «На фестивалі «Дні документального кіно «Український контекст». На її початку, зокрема, йшла мова про таке: «У Міжнародний фестиваль «Дні документального кіно про права людини» цього року проводився організаторами за участі цілої низки партнерів та інформаційних спонсорів. Наприклад, фестиваль підтримали Міжнародний фонд «Відродження», Міністерство культури і туризму України, Національна спілка кінематографістів України, посольства в Україні США, Королівства Нідерландів, Росії. До того ж, він проходив під патронатом Київської міської державної адміністрації... За інформацією директора і продюсера фестивалю Генадія Кофмана, на участь у ньому над-

силали свої заявки режисери майже із сорока країн, а стали учасниками значно менше, у трьох залах демонструвалося близько 100 фільмів».

А восени того ж року (вже у числі 20-му за листопад) з'явилася ця нова рубрика: «Фестиваль правди». І тоді, в листопаді 2007-го, ми, просвітяни і правозахисники з Кривого Рогу під керівництвом народного депутата України першого скликання Миколи Коробка розпочали перший на Дніпропетровщині Мандрівний фестиваль документального кіно в Україні про права людини. Тоді, представляючи цю нову рубрику, ми писали: «Протягом трьох днів криворіжці і гості нашого міста матимуть унікальну можливість вперше познайомитися з документальними фільмами 4-го Міжнародного фестивалю «Дні документального кіно про права людини «Український контекст», перегляд яких проводиться з 2003 року вже вчетверте. А його організаторами виступили Українська Гельсінська спілка з прав людини, громадська організація «Центр сучасних інформаційних технологій та візуальних мистецтв за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», Міністерства культури і туризму України, та Національної спілки кінематографістів України під патронатом Київської державної адміністрації. Цього року фестиваль... восени мандруватиме Україною, почавши у жовтні свою подорож з Криму, Чернігова та Полтави і продовживши її в листопаді у Сумах, Луганську, Донецьку та в Кривому Розі. Але наше місто – не останній її пункт, бо після Кривого Рогу з кращими документальними кінополотнами цього фестивалю правди матимуть змогу познайо-

митися і жителі міст Одеси та Харкова, Дніпропетровська та Львова. На Криворіжжі регіональним організатором мандрівного фестивалю виступає Криворізьке міське об'єднання Всеукраїнського Товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, а його партнерами – ТОВ «ВКФ Геліос», виконком Широківської сільської ради Дніпропетровської області, комунальне житлове підприємство села Широкого, часопис «Промінь Просвіти». Були названі й перші 14 документальних фільмів, які тоді були продемонстровані під час мандрів цього фестивалю Криворіжжям. Список цей відкривався такими кінострічками: «1. «Воля або смерть», режисерка Наталка Фіцич, Україна. 2. «Лісові брати», режисерка Лілія В'югіна, Росія. 3. «Ідіот», режисерки Юлія Панасенко і Світлана Стрельникова, Росія. 4. «Вавілон», режисер Олексій Росич, Україна. 5. «Акваріум», режисерка Інна Павличук, Україна»

ЯСКРАВЕ ПРОДОВЖЕННЯ

Якщо у перші два роки тільки наша команда представляла Мандрівний фестиваль на Криворіжжі в ролі регіонального організатора, то з 2009-го до нас приєдналася громадська організація «Шелтер+» – і справа з поширення правди про повсякденне життя у формах кінодокументальності почала набирати нових обертів.

(Продовження на 4-й стор.)

Щоб там не сталося потім, пізніше, ми маємо бути вдячними долі за те, що стали свідками та регіональними організаторами чудового дійства краси, яка розквітла на ґрунті правди про нашу

«Росія має відчувати небезпеку в Чорному морі» – генерал Бен Годжес

Росія – це загроза. Тепер це чітко прописано у новій стратегії НАТО до 2030 року. Також Чорноморський регіон визначили як «стратегічно важливий». Тому Північноатлантичний альянс збільшить військову присутність у Чорному морі. Це відповідь на те, що Росія продовжує нарощувати свій військовий контингент в Криму. У НАТО обіцяють ще більше практичної допомоги Україні та Грузії. Чому Росія домінує у Чорному морі? Як впливає водна криза на півострові на геополітичні плани Кремля? І чому Керченський міст – це «зашморг на шії України в Азовському морі»? Пояснює екскомандувач армії США в Європі та модератор Львівського безпекового форуму – генерал Бен Годжес.

Він сказав: «Росія застосовуватиме силу в Чорноморському регіоні. Вони це вже зробили в Україні та Грузії, у них і зараз близько 2 тисяч військових у Придністров'ї. І сьогодні, звичайно, так звані миротворці з Росії зайшли до Нагірного Карабаху. ...Зараз Чорне море – це казан конкуренції між Сходом і Заходом. І я вірю, що велика сила конкуренції може запобігти великим збройним конфліктам. Якщо ми змагаємося у дипломатичному, інформаційному та економічному просторах, так само, як і у військовому, ми наче кажемо Росії – це дуже важливо для нас і ми готові витратити на це ресурси, ми готові інвестувати у цей регіон, і, до цього ж, ми готові дотримуватися усіх міжнародних норм, як обов'язкової умови нашої конкуренції...»

А потім продовжив: «Якщо весь Євросоюз ніяк не реагує на кораблі, що заходять до портів Криму, а потім вони повертаються до європейських портів, а це повністю незаконно, і ми ніяк на це не реагуємо, то тоді все втрачає сенс. ...Отже, Вашингтон і Брюссель повинні врешті-решт прокинутися... Я читаю зараз біографію Петра Великого. Він усвідомлював, що Балтію контролює Швеція. І єдиний шанс Росії вийти у відкрите море – це через Чорне море. Тому, звісно, це має сенс і в наш час. Росія намагається домінувати в Чорному морі, тому що їй потрібен доступ до Середземномор'я і до Атлантичного океану. Тому справа навіть не у президенті Путіні, а справа в самій Росії. Ви знаєте це краще за мене, що вперше Крим анексувала Катерина Велика... Знаєте, люди люблять говорити: «Крим завжди був російським». Але це не правда. Щодо сьогоднішнього. Саме з Чорного моря Росія керує своєю операцією в Сирії, підтримуючи режим Башара Асада, керує операцією у Східному Середземномор'ї, в Лівії, і надає допомогу Халіфі Хафтара (Організація Human Rights Watch обвинувачує Халіфі Хафтара у воєнних злочинах). Буквально сьогодні я ще прочитав, що Росія планує облаштувати порт і військову базу в Судані... А ми повинні зробити так, щоб командував ЧФ Росії був дуже стурбований. Його повинні непокоїти американські, британські, румунські та інші союзні ракетні системи, розташовані в Чорноморському регіоні. Ми маємо розмістити сили НАТО у Чорноморському регіоні. Щоранку він має почуватися дуже вразливим, і так щоразу, щойно він прокидається. І щовечора, коли він лягає спати, коли він промовляє свої молитви, його повинні непокоїти американські, британські, румунські та інші союзні ракетні системи, розташовані в Чорноморському регіоні, і які будь-коли можуть завдати удару. Його повинні непокоїти протикорабельні ракети, які Україна збирається придбати, і які Румунія збирається придбати. Вони можуть дістати кожен російський корабель... Він повинен турбуватися про безпілотні системи – дрони, що працюють у морі, можуть встановлювати міни або ж, навпаки, їх знешкоджувати. Дрони, здатні пеленгувати підводні човни навіть у дуже незручних для цього водах Чорного моря... Він повинен переживати, що ми перехопили ініціативу, і тепер вони повинні відчувати себе у небезпеці. Нам не можна сидіти, склавши руки. Ми завжди маємо бути напоготові, думати про те, якими перевагами володіє Путін, і які переваги має Кремль. Ми повинні ставити їх у таке становище, щоб вони відчували себе в небезпеці. І, я думаю, тільки тоді вони поважатимуть Україну і те, що вона робить. В іншому випадку, і Маріуполь, і Бердянськ, і ще один український порт, забув його назву, будуть у небезпеці... Що ми маємо зробити, щоб перехопити ініціативу в Чорноморському регіоні, але, водночас, дотримуватися Конвенції Монтевідео? НАТО потрібно збільшити кількість військових кораблів у регіоні. Це дуже важливо, але разом потрібно будувати інфраструктуру в Румунії, Україні та Грузії. Я не кажу про постійну інфраструктуру для перебування військових підрозділів, ні. Я кажу про інфраструктуру для тимчасового перебування і проведення ротаций сил НАТО. Це інфраструктура для проведення тренувань, аеропорти і порти, які можуть приймати американські літаки й кораблі»

«Водна криза, звичайно, це проблема для Кремля, - далі провадив генерал Бен Годжес, - Коли у вас є 30 тисяч російських солдатів і моряків, знаєте, тоді нестача води впливає на їхню здатність вести операції поза Кримом. І я думаю, що Кремлю потрібен був Крим, тому вони й застосували силу відкрито. Що вони роблять зараз? Вони намагаються замаскувати Крим. Зараз на півострові майже 30 тисяч солдатів, військово-морський флот, військово-повітряні сили, підводні човни Чорноморського флоту, ракетні системи «Іскандер». Отже, вони дали чітко зрозуміти – Кремль не зацікавлений виводити це все з Криму. І коли вони побудували міст (Керченський міст), то заблокували Азовське море. Я кажу про те, що міст звели не просто для зручної логістики і транспорту, ні, це ворота в Азовське море. Коли я побачив збудований міст, то зрозумів, що це зашморг на Маріуполі, зашморг на шії України в Азовському морі... Перш за все, ми повинні змусити людей у Брюсселі, Парижі, Берліні та Вашингтоні взяти до рук мапу, заглянути в неї і зрозуміти, де розташоване Чорне море і чому воно важливе. Це перше, що потрібно зробити. Я про те, що всі, дійсно, люблять Україну. Всі люблять людей з Грузії. Але ніхто, ні, не ніхто, але більшість людей, які займаються військовою стратегією та оборонною політикою в Парижі, Берліні, Лондоні, Брюсселі та Вашингтоні, вони не можуть перелічити всі країни Чорноморського регіону. Можливо, вони і Нагірний Карабах не знайшли б на карті. Вони не думають про Крим. Коли люди говорять про Україну або, коли вони говорять про Крим, вони насправді їх не цінують, тому що у них там немає свого інтересу, в них немає там своїх інвестицій. Я люблю Німеччину, я люблю Франкфурт (Франкфурт-на-Майні), але я вам гарантую, що у всьому Франкфурті, який є діловою столицею Німеччини, немає й п'яти людей, котрі мають інвестиції в Грузії, або ж серйозно переймаються тим, що близько 20% території Грузії окуповані Росією. І це не тому що вони підлі або бездушні, вони просто не мають там економічних інтересів. І це саме те, чого хоче Кремль»

Дмитро ЄВЧИН, ведучий телепроекту «Крим. Реалії», сайт радіо «Свобода», 7 грудня 2020 року

(У скороченому вигляді. Повністю читайте за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/a/crimea-blacksea-nato-usa/30980135.html>)

Вибори 2020: робота над помилками

(Закінчення)

Початок – у минулому числі)

Ще влітку, коли почалися розмови про об'єднання, я розставив своєрідні маркери, визначив «токсичних» осіб, присутність яких у списках зробить неможливою підтримку з мого боку. І всі ці маркери було повалено. На передостанніх виборах я не тільки голосував за Милобога та «Силу людей», а ще й забезпечив їм якусь кількість симпатиків: може десять, може сто... На останніх всі ці голоси відмінусовано, на що лжеполітикам начхати. Чому ми втратили інтерес один до одного? Це просто: я переконався, що справжніх дій нема і не буде, а вони зрозуміли, що я надалі не погоджуся на роль статиста в чужій і нечесній грі.

Якщо низьким відсотком можна пишати-ся, якщо справжній вплив на життя країни і міста через ради не передбачається, а влаштує сам факт присутності при владі, то я маю підстави вважати, що саме імітація бурхливої діяльності була справжньою метою об'єднання навколо «Сили людей» демократів. І саме за цю імітацію з ними такі чи інакше розраховуються. «Або дурні, або гроші взяли!» – казав колись про своїх підлеглих радянський мільйонер Гречух. Якісь мотиви для вчинків є завжди: інколи підлість, інколи дурість, а частіше за все – примітивна користь. Це гривня в нас не стабільна, а «тридцять срібних монет» не девальвують з часів Христа!

Чи можна дізнатися не від них самих, що це за партія така? Об'єктивної інформації вкрай мало. Партія ні про що, партія загальних слів, гучних гасел і нульових справ. Створена, начебто, громадськими активістами, партія не приховує своєї зневаги до громадської активності тих, які діють заради держави, а не заради влади. Партія, яка декларує свою незалежність від олігархів... і відверто використовується олігархом Порошенком у його боротьбі проти Заренського на виборах 2019-го року. «Полілідерна партія» (знайди, хто за що відповідає!), тобто, цілий потяг опломбованих вагонів із самопроголошеними вождями, запозиченими в іншому світі ідеями та броньовиками, з яких стрілять локшиною по вухах народних мас. Партія – пародія на РСДРП і «Самопоміч» одночасно. На місцевих виборах - 2020 у Кривому Розі вона і виконала ту роль, яку п'ять років тому грала «Самопоміч». Вплив її на українську політику взагалі не значний, але у нас повпливало саме таке. І я не можу не відчувати небезпеки хоча б тому, що ігнорування в 1917 році царем Миколою II гарькавого непрацевлаштованого юриста-зачочника з його зграєю (2 тисячі авантюристів проти 150-мільйонної імперії!) вже у 1918-му році коштувало життя царській родині, а згодом – і десяткам мільйонів невинних людей. Тож мами і папи, чиї діти вже просяться не на горщик, а в політику, поцікавтеся, будь ласка, до якої політсеки вони записалися!

Назвавшись «об'єднаною демократичною опозицією», ці ігнорувачі від політики (в природі - милі і надзвичайно рухливі створіння!) зайняли дуже важливе місце, де мала бути опозиція справжня. А потім висунули трьохвідсоткових на мера і у ради, залишивши нас без вибору, забезпечивши чергову перемогу олігархату. Те, що Милобог – «не прохідний», з'ясувалося ще 5 років тому. І ним не було зроблено достатньо, аби ситуація змінилася. У першу чергу, не було створено команду. Чому ж «об'єднані» висунули на мера саме його, не діяча і не лідера?! Це «найм'якше», нейтральне пояснення, бо кращого – нема! Але й воно честі не робить. І він, і всі інші депутати сьомого скликання завершують свою каденцію без звіту про справи, бо немає особливо про що звітувати: голосували пакетами, що підсуне виконком, інколи висловлюючи своє невдоволення, але не доводячи справу до логічного завершення. Ім, великорозумним, не спадає на думку, що дрібними своїми поразками вони і місто загнали в прірву, і демократію перетворили на посміховисько. Але себе хвалять, а подяки і поваги – просто-таки вимагають! Навіщо перекопувати мене в своїх чеснотах, якщо все вже підтверджено практикою? І що мені з відмови Вілкула у подальшому змаганні? Та і який сенс у другому турі мерських виборів взагалі, якщо обирати прийде між Ахметовим і Ахметовим?! Піддавшись на наполегливу агітацію новоявлених adeptів Шевчика (теж із депутатів, що не відбулися), я спланував

крок, який може перекопати мене на його користь. 12 листопада я запропонував ідею підписання меморандуму між майбутнім мером і громадськими організаціями міста (не партіями!) про невідкладні заходи задля порятунку міста. І термін встановив: у тиждень. Погодьтеся, не погана нагода заявити про свої проблеми! Агітатори за Шевчика пообіцяли ... і зникли без пояснень. А чого заморочуватись, якщо все і так вирішено!

Як бачите, не дочекавшись від «дрібно-каліберних» лідерів їхньої інтерпретації подій, деякі моменти політики я, незважаючи на оголошену ними мою дурість, з'ясував самостійно. І не готовий визнати їх відповідними моральним засадам суспільства. Як і обережні синоніми до підлості, хамства, продажності і зради ми не підбирали, суть їхня не змінюється. Так, політика справа брудна. Але не сама по собі брудна! На брудну її перетворюють конкретні люди: політики, які на запитання відповідають запитаннями; а також – виборці, які залишаються задоволеними цими відповідями. Справу зроблено: п'ять наступних років можна викреслити з життя містян. Залишається тільки робота над помилками. Як ми дійшли до того, що немає сенсу вивчати програми кандидатів («все одно збрешуть!»), читати їхні біографії («нема гідних вчинків - нема біографії!») і при цьому йти на виборчу дільницю?

Я бачу не менше п'яти причин руйнування української демократії (якщо вона була взагалі!). Перша – це відмова від нижнього відсотка явки, за яким вибори вважаються недійсними. Достатньо людям, задіяним в процесі імітації політдіяльності, «зіграти партію з самими собою», і вибори будуть вважатися такими, що відбулися без порушень, хоча демосу (народу тобто) не було й близько. «Без мене наряд не повний!», – скаржився герой Платонова, та почутий не був. **Друга причина** – це зникнення з бюлетенів улюблених виборців, кандидата на ім'я «Не Підтримую Жодного»... Без нього громадянин змушений або ставити галочку за те, що викликає менше відразу, або псувати бюлетень та свої нерви написом стибу «В сортах лайна не розбираюся!», як це зробив доведений до відчаю один криворізький виборець. **Третя причина** – повна «партизація» виборів. Вона відняла у громадянина його право бути обраним до органів влади без залежності від партій, які всі без винятку служать інтересам своїх засновників і олігархів (звичай ця одна й ті ж особи), а ніяк – не Україні і громадянам. **Четверта причина** (яка посилює вплив третьої) – введення грошової застави. **П'ята, найважливіша** (але – не остання причина) полягає в тому, що ми, виборці, пересічні громадяни, дозволили відбутися чотирьом попереднім. Хто – з політичної наївності, хто – взагалі з аполітичності, хто – з фальшивого почуття такту. Однак у результаті ми підігруємо цим дамам і королям з фальшивої колоди, робимо вигляд, що вони – справжні, що вони – політики, що вони – це лідери.

Ми не вимагаємо від них звіту, відповідальності за результати своєї діяльності і своєї брехні. Замість того, аби максимально піднімати планку для публічних людей, ми, навпаки, вибачаємо їм таке, чого не вибачаємо сантехнику або слюсарю. Нагадаю, що під час скандалу, який закінчився політичною загибеллю симпатичного Біла Клінтона, головним аргументом проти нього був не секс на робочому місці, а те, що він в ньому не зізнався одразу. Зовсім не святі американці можуть вибачити адюльтер, що є особистою справою чоловіка та жінки, але не можуть вибачити брехні політиків. Нам би їхню принциповість – і не було б тоді потреби в сотнях псевдопартій, і політичний процес не перетворився б на нескінченний парад клоунів, а гроші (великі гроші всіляких «соросів», «ахметових», «коломоїських»... будували б державу, а не руйнували її.

Далеко не всі дії, що вчиняє людина в процесі свого життя, спрямовані на отримання задоволення. Частіше ми робимо те, що мусимо, ніж те, що хочемо. Не підтримувати брехунів, політичних пристосуванців, непослідовних і ні в чому не серйозних людей, що виживають та самостверджуються за чужий рахунок – це життєва необхідність для будь-якого суспільства. Сказати їм в очі, що вони – саме такі, це ще й особисте задоволення для людини. Спробуйте!

Леонід БАГАШВІЛІ, м. Кривий Ріг

„Наш обов'язок - розповісти прийдешнім поколінням правду про війну, дати відсіч тим, хто намагається кинути в забуття нашу горду славу, спотворити, очорнити її, „переглянути“, „переосмислити“ по-новому історію Великої Вітчизняної», - пише генерал у своєму зверненні.

Проте не він виконує цей обов'язок, а чесні дослідники і численні свідки того часу, які фрагмент за фрагментом створюють справжній образ Другої світової - з притаманним їй героїзмом вояків (не будемо ображати пам'ять полеглих), безпорадністю червоних генералів і злочинними діями диктаторів.

Парсипані, Н. Дж.

(Закінчення. Початок – у минулому числі нашої газети)

Маршал Червоної армії А. Єременко писав, що так звані «маршал перемоги» Г. Жуков ніколи не починав військової акції, не маючи чисельної переваги над ворогом у 5-6 разів, причому спершу крізь вогонь і міні поля йшла «чорна піхота», а вже за нею сапери прокладали шлях танкам. Машини вважалися коштовнішими від життя людей.

ворогові, будуть розстріляні, і після повернення з полону вони теж будуть розстріляні». Репресії були застосовані в усій країні. Готуючи свою книжку «1937», я бачив у архіві колишнього КГБ на справах розстріляних за підозрою у намірі здатися в полон червоноармійців стандартні печатки: «Заходи до репресування сім'ї відповідно до директиви НКВД СРСР і прокуратури СРСР чч. 215/61 від 30.5 і 252 від 27.6 1942 р. вжиті». Але це

ціль для німецьких винищувачів, швидкість яких на той час сягала 540 км/год. Літак в степу був промовистою ілюстрацією до технічного рівня війська в СРСР.

Орест Корчак-Городиський: «16 квітня 1942 р. Був перекладачем на переслуханні 19-річної дівчини з Перещепинського району, яка була санітаркою в армії. В полон попала на передовій лінії. Та дівчина була на фронті вже 6 місяців, носилася з думкою піти в полон, та здержував її страх, бо як оповідали політруки, німці знущуються над жінками: виколоють очі, вирізують груди».

Поряд з жорстокими карами проти власного вояцтва ширилася пропаганда, спрямована на залякування полоним, прищеплення ненависті до ворога і прославлення героїв війни. Так, на війні були герої, були й численні прояви жорстокості. Але найчастіше подвиги і жорстокості були вигадані у політвідділах і майстерно описані літераторами («Молода гвардія», Зоя Космодем'янська, Олександр Матросов, 28 панфіловців та інші), а про поведінку «визволителів» на чужинських теренах і досі ніхто не пише.

Численні повідомлення щодо становлення дівчат у радянському війську збереглися в таємних архівах. Ось приклад. Начальник особливого відділу НКВД

показують, що війна між СРСР і Німеччиною не була для українського народу Великою Вітчизняною, як її назвали у Москві, тому що обидва супротивники були однаково вороже наставлені до українського народу, його державності, Церкви, мови. Не можна вважати вітчизняною війною, коли не тільки окремі особи, а цілі дивізії воювали проти донедавна свого уряду. А саме такими були українська 14-та дивізія «Галичина», 15-та литовсько-латвійська, 19-та латвійська, 20-та естонська дивізії, 162-га тюркська, 29-та дивізія Російської народної визвольної армії, дві дивізії козаків з Дону, Кубані і Терека, 15-й кавалерійський козацький корпус, багато національних батальйонів, а також УПА.

По суті, провід СРСР мав би сісти на лаву підсудних поряд з провідниками нацистської Німеччини. Але союзники Сталіна з міркувань «вищої політики» закрили очі на таємні советсько-німецькі домовленості про поділ Європи, на масові розстріли полонених, агресію проти Фінляндії, репресії проти власного народу, на концтабори, які не поступалися гітлерівським. Не сказали Сталінові й слова, наслідком чого стала агресія СРСР в Кореї, В'єтнамі і Афганістані, вторгнення до Угорщини і Чехословаччини, Берлінський мур і багато чого для спадкоємців

ЗГАДАЙМО, ЩОБ ВИВЧИТИ УРОКИ МИНУЛОГО

Лихо, яке в СРСР називали «Великою Перемогою»

Орест Корчак-Городиський: «11 березня 1942 р. Прикро було дивитися, як «добровольці» до Німеччини, в подертих черевиках і панчохах, бліді на лиці, але з усмішкою на устах, їхали в незнане. Одна мама кілька разів цілувала свого сина та давала останні поучення на дорогу. Майже у всіх було видно сльози на очах...».

Так, за роки війни до Німеччини було вивезено на примусову працю сотні тисяч молодих людей, яким випало пережити важкі часи. Але багато з них в розмовах зі мною, журналістом, пригадували ті роки, як кращі у своєму житті, тому що повернулися вони додому не тільки у повоєнні злидні, а й з довічним тавром неблагодійних на взірць тавра на тих, хто перебував на окупованій німцями території.

А 620 тисяч з числа вивезених на працю, полонених і тих, хто відійшов з німецьким військом, пише історик Борис Соколов, залишилися на Заході, ховаючись від обов'язкової репатріації. З років дитинства пам'ятаю фільм: «У них є батьківщина», в якому показано нечестних союзників, котрі не випускали у щасливе радянське життя осиротілих на шляхах війни дітей. Тепер я знаю, що тим дітям краще було б не повертатися...

Орест Корчак-Городиський: «2 квітня 1942 р. Ще в Лозовій оповідали нам деякі втікачі з олецького Ізюму, що большевицькі танки переїжджали по ранених німецьких вояках, часом ранених вояків обливали водою і вони замерзали ледовою кулею».

Сталін почав розстріли полонених ще до початку війни з Німеччиною. 5 березня 1940 р. Кремль наказав розстріляти 15 тисяч польських офіцерів і 11 тисяч цивільних осіб з польської інтелігенції, щоб уникнути передання їх західним союзникам. Коли Німеччина розкрила поховання розстріляних поляків в Катині під Смоленськом, керівник НКВД в Україні Іван Серов не міг приховати свого невдоволення: «З такою малістю впрохатися не могли. У мене в Україні було їх значно більше, а комар носа не підточив, ніхто й сліду не знайшов».

З боку СРСР в полон потрапили 6,2 млн. осіб, з яких 4,2 млн. загинули (2, 5 млн. – взимку 1941 – 1942 років), близько 1,8 млн. були визволені советськими військами, щоб стати в'язнями ГУЛагу. Однією з причин масового переходу червоноармійців у полон було вороже наставлення вояків до передвоєнних репресій комуністичного режиму. На жаль, немає обліку «перекинчиків» до німців за перший рік війни, але число їх в масі полонених було надто великим.

Москва проголосила усіх полонених зрадниками.

Г. Жуков, який у жовтні 1941 року командував Ленінградським фронтом, видав наказ: «Роз'яснити усьому особовому складові, що усі сім'ї вояків, які здалися

не затримувало втікачів.

Орест Корчак-Городиський: «11 лютого 1942 р. Колони полонених червоноармійців машерують на захід. Вигляд жахливий. Ззаду за такою колоною йде відділ, який добиває відсталіх від транспорту, знеможених і хворих. Населення дуже часто прохає не вбивати, а відпустити під їхню домашню опіку, але мало коли їхне прохання увінчується успіхом».

Німці не були готові прийняти мільйони полонених і не дбали про них. До того ж, Москва не виконувала Женевської конвенції щодо полонених і не надавала Міжнародному Червоному Хресту відомостей про полонених німців, не дозволяла їм отримувати листи і пакки з батьківщини. Найчастіше советське військо не брало в полон німецьких вояків. Їх розстрілювали на полі бою. Тільки при полоненні великого числа вояків вони мали шанс на якийсь час залишитися живими, щоб зазнати людських страждань у таборах. Полонених з числа народів СРСР розстрілювали негайно. Загалом в советському полоні побувало 2,7 млн. вояків німецького війська – не тільки німців, а й австрійців, чехів, словаків, поляків, французів, югославів та ін. В полоні померли 450 тисяч осіб. Загибло на Східному фронті близько 4 млн. вояків німецького війська. В Червоної армії втрати становили 26, 4 млн. осіб. Співвідношення: 10:1, тобто на одного полеглого німця припадає 10 полеглих вояків Червоної армії. Загальні втрати населення СРСР в роки війни сягнули 43,3 млн. осіб. Німеччина втратила 2 млн. цивільного населення. Загальні втрати Німеччини – 5,95 млн. осіб – виявилися в 7,3 раза меншими від втрат СРСР: країни-переможниці.

Орест Корчак-Городиський: «6 квітня 1942 р. Поїхав я ще подивитися на зістрілений чотиристоронній большевицький літак, який осів 4 км від села в степу. Оба ліві мотори вже хтось повитягав, по правій стороні ще є. Біля моторів калюжі з олії. Візник оповідав, що зимою кожного дня під'їжджали підводи та забирали різні частини з літака. Цікавим явищем в Україні є те, що в кожному селі є висококваліфіковані механіки, які (знайшовши розбитий танк чи авто) знають, що забирати, що було б потрібне в їхній колгоспній господарці».

Як колишній авіамеханік важких бомбовозів не можу утриматися від коментаря до цього запису. На мою думку, йдеться про важкий літак ТБ-3 (тяжкий бомбардувальник) конструкції Андрія Туполева. Ці машини почали будувати в 1932 році (проекткування почалося ще в 1926 році) і на час війни вони були вже безнадійно застарілими. Проте у перші дні війни ТБ-3 намагалися ще використати як бомбовець, а пізніше – як вантажний та десантний літак. При швидкості 300 км/год. він являв собою вигідну

Мельников 10 березня 1942 року доповідав члену Державного комітету Г. Маленкову про моральний розклад командування 59-ої армії, де командири «схилили жіночий персонал до статевого розбещення», пиячили в спільних лазнях, доповідали вищому командуванню про неіснуючі перемоги. Мобілізованих на фронт дівчат командування перетворювало на повій, бо вони не могли сказати й слова на свій захист. Так було на всіх фронтах, в усіх арміях, де з'явився навіть термін ППЖ, що означало «похідно-польова жінка». Про таке розбещення не писали письменники, освітучи вигадані подвиги «червоних героїв». А до Червоної армії було мобілізовано 530 тисяч жінок.

Орест Корчак-Городиський: «Шойно 3 серпня приїхав я до Полтави. Хотів зустрітися з новим головою міста, прийшлося довго ждати, привітався зі мною з великопанською міною. Як мені оповідали, одна місцева німкеня зараз завідує відділом освіти, держить голову міста під своїм пантофлем і сама ридить цілою управою. Вона вороже ставиться до української автокефальної Церкви та до всіх проявів українського життя».

Протидія Російської Православної Церкви відродженню УАПЦ була повсюдною і цілеспрямованою. 21 квітня 1942 року єпископ УАПЦ Никанор писав з Києва до архієпископа Полікарпа: «... Братва тамошня брідиться нами, «самосвятами», і тужить за Москвою. Я не уявляю собі, що обставини тут будуть для нас такі несприятливі. Тим більше, що парасківці (білогвардійщина, миколаївська професура та піхновська ура-російська чернь) користають зі всебічної підтримки влади». І до влади писав єпископ Никанор того року: «Представник Московської Православної Церкви єпископ Пантелеймон має намір в найближчих днях зайняти будинок (...), в якому містилося управління Православної автокефальної церкви, яке після одібрання того будинку штабт-комісаріатом перейшло до підвалу в будинку ч. 24 по тій же вулиці». Слово честі, ніби тепер написано... І як мимовільне свідчення сталости українських проблем подає Орест Корчак-Городиський: «11 вересня 1942 р. Староста міста Азаров видав (за моїм впливом) наказ до всіх відділів міської управи виключно уживати в щоденному урядованні українську мову. Я абстрагуюсь від наслідків того розпорядження, але вже сам факт, що наказується провадити урядовання українською мовою, є в житті русифікованого Луганська-Ворошиловграда значним».

Щоденникові записи військового перекладача і мої коментарі до них, побудовані переважно за дослідженнями відомого російського історика Бориса Соколова, передають лише фрагментарний образ війни. Але й ці фрагменти

СРСР ганебного. Чи не тепер ці спадкоємці намагаються салютами на честь «великої вітчизняної» заглушити голоси, які закликають до тверезої оцінки подій Другої світової війни?

Уже в липні 2004 року влада України, готуючись до 60-річчя закінчення Другої світової війни, відкрила в інтернеті тематичну сторінку, яку розпочала зі звернення генерала армії І Герасимова «Світовій спільноті про внесок українського народу в Перемогу над гітлерівськими загарбниками».

Генерал теж брав участь у війні, в липні 1941 року поблизу Умані був вперше поранений і його винесли з поля бою. Він пише: «І хоча тоді тямніло від вибухів небо і стугоніла земля, понівечена гусеницями танків, а довкола лунали прокльони і стогони поранених, все одно скрижаніле серце поступово відтавало і починало битися в такт непереможним ритмам життя, що буяло того літа зеленою повинню садів та смарагдовим переливом нив».

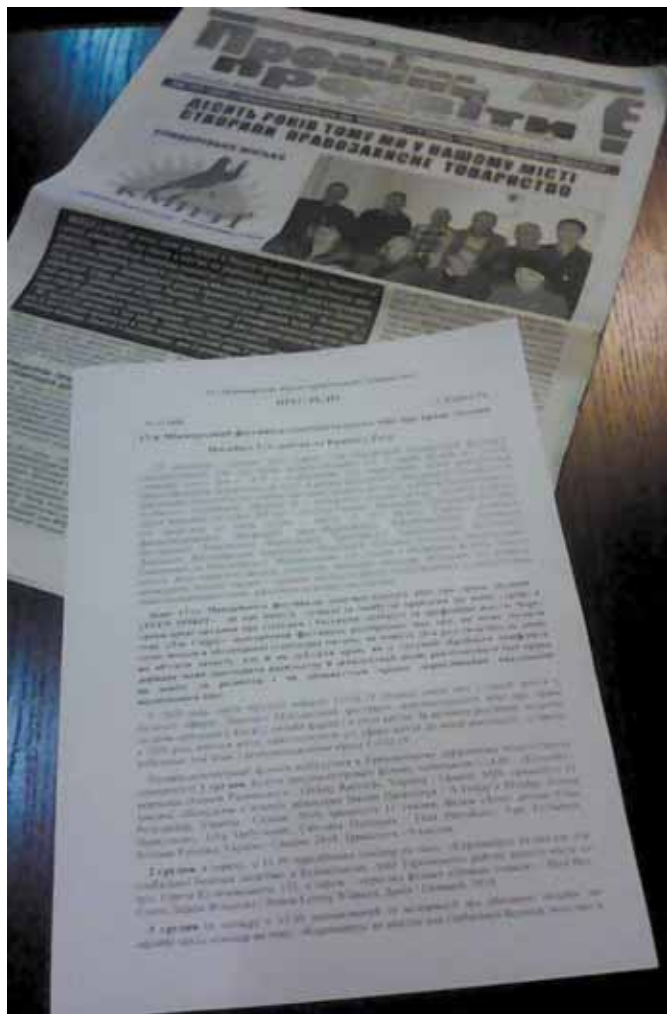
Дуже поетично... Але постає запитання: кого проклинали поранені на полі бою? Чи тільки німців, бо не наважувалися сказати про безпорадних командувачів Червоної армії, котрі в останні дні липня 1941 року, дотримуючись застарілої практики фронтальної оборони, дали німцям нагоду оточити і розбити біля Умані 6-ту і 12-ту армії, де стали полоненими понад ста тисяч вояків?

Генерал І. Герасимов знаходить відповідь у словах Л. Кучми. «Проникливо про це сказав наш Президент у доповіді на урочистому засіданні з нагоди 55-ої річниці з нагоди визволення України від фашистських загарбників: «Історія визволення України, як і всієї війни, писалася доблестю і самопожертвою воїнів, талантом полководців». Отже, це тільки талант полководців допровадив до страхотливого розгрому і смерті мільйонів вояків?»

«Наш обов'язок – розповісти прийдешнім поколінням правду про війну, дати відсіч тим, хто намагається кинути в забуття нашу горду славу, спотворити, очорнити її, «переглянути», «переосмислити» по-новому історію Великої Вітчизняної» – пише генерал у своєму зверненні.

Проте не він виконує цей обов'язок, а чесні дослідники і численні свідки того часу, які фрагмент за фрагментом створюють справжній образ Другої світової – з притаманним їй героїзмом вояків (не будемо ображати пам'ять полеглих), безпорадністю червоних генералів і злочинними діями диктаторів.

Левко ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ,
редактор газети української громади в США «Свобода», альманах Українського Народного Союзу «1945-2005» (2005, річник 95-й), видавництво «Свобода», Парсипані, Нью-Джерсі).

Навіть – попри те, що у ті ж часи пішли одна за одною рейдерські атаки проти нашої просвітницької організації (з боку тих, які хотіли не працювати, а більше командувати з висоти керівних постів деяких місцевих партійних осередків партій так званого демократичного спрямування).

Так, бо як і раніше, ми з року в рік збирали великий масив матеріалів під час зустрічей із творцями й громадськими діячами з України та інших країн у Києві, а також – рік за роком організували й проводили Мандрівний фестиваль Docudays UA на Криворіжжі.

У березні фестивалю в Києві у 2010-му році газета присвятила вже цілий свій розворот. З нього, зокрема, наші читачі дізналися про творчість всесвітньо відомого кінодокументаліста Патріка Барберіса, який став головою творчого конкурсу на фестивалі. А ще (з коротких інтерв'ю) – про художні вподобання відомого далеко за кордонами України українського письменника Юрія Андруховича (він, до речі, дав автограф нашій газеті), про діяльність Польського інституту в Україні з вуст його тодішнього директора Єжи Онуха, про діяльність польського режисера-документаліста Павла Лозінського, автора фільму «Хімія». Про мандри цього ж фестивалю Кривим Рогом газета подала цілу серію матеріалів. Продовжилося це і далі, і під час російсько-української війни, яка триває і досі. Наприклад, газету за квітень 2014-го року ми відкрили рубрикою «Фестиваль правди під час агресії проти України» матеріалом правозахисниці із Криму Ольги Скрипник «Ми зіштовхнулися з тим, що влада в реальності не знає проблем Криму». І після цього (спочатку як КМО ВУТ імені Тараса Шевченка, а потім – як ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство») ми в такому ж ключі організували свою діяльність.

У СУТІНКАХ КОРОНАВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ

А от рік 2020-й став особливим не тільки для нас і для України в цілому, а й для всього людства. Тому що він був позначений із самого свого початку розвитком коронавірусної інфекції Ковід-19. Чимало журналістів-оглядачів і фахівців з медицини називають ті зміни, які сталися під час пандемії цієї інфекції, новою реальністю. І, звичайно ж, вона не могла не позначитись на проведенні величезної кількості масових заходів, у тому числі – і Мандрівного фестивалю, який ми проводимо на Криворіжжі цього року.

Коротко кажучи, якщо протягом більше десятка попередніх років ця подія справді була яскравою, то тепер, у колі різних заборон і обмежень, вона виглядає таким собі яскравим ліхтариком у сутінках коронавірусної інфекції.

Справа в тому, що переважно все відбувається в онлайн-режимі (дистанційно), а не очі в очі. Та й навіть

тоді, коли люди спілкуються в одному приміщенні, то все одно те спілкування не можна назвати повноцінним, бо обличчя ж – у масках, а значить і емоційний контакт – не повний, не до кінця справжній, а швидше – штучний. Ключове словосполучення, яке може більш-менш точно визначити особливості онлайн-спілкування: не очі в очі, а дистанційно (НОВОАД, якщо читати по перших літерах однією з офіційних міжнародних мов).

Однак і в цих складних умовах щодо спілкування команда ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» в якості регіонального організатора цього міжнародного кінофестивалю разом із інформаційним партнером, яким є редакція газети Промінь Просвіти Є», все одно проводить Мандрівний фестиваль на Криворіжжі. І першим його кроком у 2020-му стала прес-конференція, яка проходила 27 листопада у конференц-залі готелю «Аврора».

НА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ В ГОТЕЛІ «АВРОРА»

Вийшло так, що цього року наша команда просвітян і правозахисників, як і в перші два роки, в ролі регіо-

років ведемо моніторинг стану дотримання статусу заказчика «Балка Північна Червона». Використовуючи ці матеріали, ми неодноразово давали пропозиції нашим урядовим структурам. Зокрема, одна з таких наших пропозицій – це клопотання про розширення території. Відомо, що цей наш заказник перебуває на обліку як пам'ятка державного значення, а з іншого боку – досить недоглянута. Крім того, виявляється, що значна територія нашого первинного степу, який мав би охоронятися, опинилася поза тією територією, яка за проектом була встановлена. І, незважаючи на те, що минуло 30 років від часу проголошення цього заказника, і досі не винесені межі, і досі не оформлене питання землеволодіння. Таким чином, є багато недоліків. Ми провели ці свої спостереження і, зокрема, були учасниками науково-практичної конференції, яка відбувалася в Києві за ініціативи благодійного фонду «Фонд захисту біорізноманіття в Україні». У його збірнику міститься й наша стаття про неналежний стан збереження заказника «Балка Північна Червона». У цій книзі висвітлені проблеми з усієї України про недоліки в збереженні біорізноманіття. Для первинного такого ознайомлення хочу сказати, що в країнах розвинутої Європи норматив збереження заповідних об'єктів складає тридцять

Фестиваль правди

КРАСА НА ГРУНТІ ПОВСЯКДЕННЯ, ЯКА ЗБАГАЧУЄ ЛЮДЕЙ ДУХОВНО

нального організатора Docudays UA виступила без громадської організації «Шелтер+». Бо у них цього року якось не склалося... Завітали на прес-конференцію представники двох місцевих телеканалів: муніципальний «ТРК «Рудана» і «Первый городской».

Керівник нашої команди Микола Коробко і в зверненні до присутніх у залі, і в мікрофон до представників названих ЗМІ під час свого інтерв'ю розповідав про роботу команди, торкаючись головних напрямків роботи громадської організації.

Наприклад, він підкреслив наступне: «Кінофестиваль показовий тим, що він представляє найкращі, відібрані, документальні фільми режисерів і продюсерів з усієї Європи... Ми співпрацюємо в Кривому Розі з громадськими організаціями, які мають відношення до правозахисту. Ми також спілкуємося із Центром первинної безоплатної допомоги... Люди ще погано володіють навичками захищати свої права, хоч це і вкрай необхідно вміти робити. Що ж стосується нашої тематики (крім демонстрації фільмів), то ми опрацюємо ті теми, які, на наш погляд, є важливими в нашому суспільстві. У вигляді круглих столів, семінарів, які присвячені також і проблемам з коронавірусом. До речі, по одному з досліджень ми представляємо звіт із цього проекту у співпраці із однією з київських громадських організацій. А повсякчас ми приділяємо значну увагу питанням захисту довкілля, зокрема, - питанню біорізноманіття. У нас є напрацювання на базі наших досліджень стосовно ландшафтного заповідника «Балка Північна Червона». А ще спільно з громадськими активістами села Недайвода Криворізького району – стосовно ландшафтного заказника державного значення «Інгулецький степ». Ми працювали й над матеріалами, які увійдуть до Червоної Книги України, є у нас такі знахідки».

Микола Іванович звернув увагу присутніх у залі під час прес-конференції на такі моменти:

«Цьогорічна тема кінофестивалю враховує ті проблеми, які є в нашому суспільстві. Це питання прав дитини, прав жінки, пов'язані з пандемією коронавірусу, – тобто з тим навантаженням на суспільство, яке є в останній час. І відповідно – щодо наших можливостей пристосовуватися й вижити, щоб усе відбувалося в правовому полі, щоб менше на житті суспільства позначилися ті негативи... Кінофільми всі по назвах розписані в прес-релізі... Ми прагнемо не простою перегляду документальних стрічок, а їх обговорення, аби побачити, які правові моменти зачіпає той чи інший фільм, відповідно до теми, яку піднімає. Особливо вдячною є учнівська аудиторія, і нам приємно бачити, що з кожним роком рівень правових знань у молоді зростає.

Ми не лише демонструємо фільми та організуємо дискусії. А й, вибравши певну проблематику, намагаємося її просувати в житті нашої організації. А наша спеціалізація – захист прав людини, а також – питання, які стосуються екологічних знань і екологічного виховання. І ось ці дві спеціалізації ми намагаємося вести в рамках цього фестивалю. Цього року ми маємо провести кілька круглих столів і семінарів, які присвячені протистоянню коронавірусу. А наступне – це захист біорізноманіття. Тут у нас є напрацювання... Ми вже кілька

відсотків (у багатьох країнах), а мінімальне – двадцять відсотків, а у нас – усього вісім відсотків. І особливо від цього страждає наша степова частина. А ми ж із вами – степовики. Та коли спитати, а де ми знаємо, що є заповідний степ, то скажуть: Асканія Нова. Ну, а далі будуть лише труднощі. Тому що ми абсолютно недостатньо поставилися до всього цього»

Координатор фестивалю Docudays UA на Криворіжжі Олександр Чижиков звернув увагу присутніх на те, що, попри складну ситуацію щодо проведення заходів в умовах пандемії коронавірусу, все одно (як і в попередні роки) заходи всі розписані наперед і містяться в прес-релізі перед кожним учасником прес-конференції на столі, і все відбуватиметься переважно в онлайн-варіанті. Він також представив фільм для перегляду «Ловець пташок» датського режисера Сімона Леренга Вільмонта, а після коротко його прокоментував.

Як і в попередні перед цим кілька років, у проведенні прес-конференції взяла участь представниця центру первинної безоплатної допомоги в Кривому Розі Наталя Кожем'яка. Вона, між іншим, сказала: «Вже 5 років працює в Кривому Розі центр правової допомоги і 5-й рік ми беремо участь у таких презентаціях... Я брала участь у їхній (ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» – **О. М. і С. З.**) заходах, а потім поступово зрозуміла, що вони працюють у чотири руки і що я можу теж долучити і свої руки. Ми на базі нашого центру зареєстрували кіно клуб... Ми беремо фільми, які пройшли в минулі роки, йдемо школами і там їх демонструємо. І от якщо взяти тему булінгу, то ми не розкладаємо цю тему, так би мовити, по полицях, ні. Я відштовхуюсь саме від прав людини. Щоб сформулювати у дітей нульову толерантність до насильства».

НАВЧАЙМОСЯ НЕ РУЙНУВАТИ, А ТВОРИТИ КРАСУ

Тож пішов уже 15-й рік участі нашої команди в якості регіонального організатора фестивалю Docudays UA у справі поширення й пропагування закладених у ньому ідей. І ми, організовуючи в цьому напрямку свою діяльність, добре розуміємо, що краса, яка розквітла на ґрунті повсякдення, має стати набутком якомога більшого числа людей із числа тих, які її справді шукають. Ми розуміємо, що саме такі люди хочуть не просто прожити своє життя у якості споживача, а й долучитися до когорти творців, аби діяти у гармонії з природою, а не тільки руйнувати, паразитуючи на її багатствах.

Олена МАКОВІЙ і Сергій ЗІНЧЕНКО

На світлинах: (на першій сторінці) заступник голови ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» Володимир Налужний під час підготовки до прес-конференції у залі готелю «Аврора»; (на четвертій сторінці) віддрукований прес-реліз і чорно-біла копія 20-го числа газети «Промінь Просвіти Є», присвяченого 10-річчю діяльності правозахисного товариства на Криворіжжі.

Фото Олени МАКОВІЙ.

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Свідоцтво про державну реєстрацію № 2162 – 900 р, видане 23.02.2017 р.
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net. Тел. 067-568-39-73, 050-413-12-95

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО.
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Микола КОРОБКО (голова об'єднання), Олександр ЧИЖИКОВ. Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО. Газета виходить двічі на місяць. Комп'ютерна верстка Л. ВЕРЬОВКИ.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газета, починаючи з числа 13 (81), у друкованому вигляді не виходить.